

Çatışma Çözümleme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). Çatışma Çözümleme Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18395>

Özet

Çatışma Çözümleme Ölçeği, bireylerin kişilerarası çatışma durumlarında benimsedikleri stratejileri ve yaklaşımları belirlemek amacıyla psikometrik olarak uyarlanmış bir ölçektir. Bu ölçek, özellikle Beidoğlu (2001) tarafından yürütülen yüksek lisans çalışmasında, müzakere programlarının öğretmen adaylarının çatışma çözümü stratejileri üzerindeki etkisini incelemek üzere kullanılmıştır. Ölçek, bireylerin işbirliği ve iddiallık boyutlarında sergiledikleri eğilimleri ölçerek, çatışmayı yönetme biçimlerini nicel olarak değerlendirmeye olanak tanır.

Ölçeğin uyarlama çalışması, Türk kültürüne özgü dil ve içerik geçerliliğini sağlamayı amaçlamıştır. Orijinal ölçeğin temel aldığı teorik çerçeveye sadık kalınarak, özellikle eğitim bilimleri alanında çalışan öğretmen adaylarının çatışma yönetimi becerilerinin gelişimini takip etmek için önemli bir araç işlevi görmüştür.

Anahtar Kelimeler

Çatışma çözümü, çatışma stratejileri, uyarlama, psikolojik ölçme, öğretmen adayları, müzakere, kişilerarası ilişkiler.

Yazarlar

Müge Beidoğlu

Amaç

Çatışma Çözümleme Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin çatışma durumlarında kullandıkları spesifik davranışsal stratejileri (örneğin; bütünleştirme, uzlaşma, zorlama, kaçınma ve boyun eğme) tespit etmektir. Bu stratejiler, bireyin hem kendi çıkarlarına hem de karşı tarafın çıkarlarına verdiği öneme göre farklılık gösterir. Ölçek, bu eğilimleri sistematik bir şekilde ölçerek, bireylerin çatışma yönetim profillerini ortaya koyar.

Uyarlama çalışmasının özel amacı ise, ölçeği Türkiye'deki eğitim ortamına adapte etmek ve özellikle hizmet öncesi ilköğretim öğretmenlerinin çatışma çözme yaklaşımlarını incelemektir. Bu sayede, öğretmen eğitim programlarının çatışma çözme becerileri üzerindeki etkileri ampirik olarak değerlendirilebilir.

Yapı

Ölçek, tipik olarak çatışma çözümü literatüründe kabul görmüş olan iki temel boyut etrafında şekillenen beş temel çatışma yönetim stratejisini ölçer. Bu boyutlar şunlardır: **İddiallık** (kişinin

kendi endişelerine ve hedeflerine ulaşma isteği) ve **??birlikçilik** (kişinin karış tarafın endişelerine ve hedeflerine ulaşmasına yardımcı olma isteği).

Ölçülen beş ana strateji şunlardır: Zorlama (Yüksek ödiallık, Düşük ??birlikçilik), Boyun Eme (Düşük ödiallık, Yüksek ??birlikçilik), Kaçınma (Düşük ödiallık, Düşük ??birlikçilik), Uzlaşma (Orta düzeyde ödiallık ve ??birlikçilik) ve Bütünleştirme (Yüksek ödiallık, Yüksek ??birlikçilik). Ölçek, bu stratejilerin her birinin kullanım sıklığı ve düzeyini belirleyerek, bireyin çatışma karışındaki genel eğilimini tanımlar.

Geçerlik

Kaynak verilerde Çatışma Çözümleme Ölçeği'nin spesifik geçerlik değerleri belirtilmemiştir. Ancak, bir uyarılma çalışması kapsamında (Beidoğlu, 2001), ölçeğin geçerlik çalışmaları için yüksek lisans tezi içerisinde detaylıca raporlanmış olması beklenir. Tipik olarak, bu tür uyarılmalarda **yapı geçerliyi** (faktör analizi yoluyla), **içerik geçerliyi** (uzman görüşleri ile) ve **ölçüt bağımlı geçerlik** (ilgili diğer kriterlerle korelasyon) incelenir.

Ölçeğin geçerliyi, orijinal yapının Türkçe örneğinde de temsil edildiğini göstermeyi amaçlamıştır. Bu, maddelerin Türk kültürü ve diline uygunluğunun sağlanması ve teorik çatışma çözümü modelleriyle tutarlılığın kanıtlanması anlamına gelir. Geçerlik çalışmaları için tam sonuçlar için, ilgili [yüksek lisans tezi](#) incelenmelidir.

Güvenirlik

Kaynak verilerde Çatışma Çözümleme Ölçeği'nin spesifik güvenilirlik değerleri belirtilmemiştir. Ancak, psikometrik açıdan sağlam bir uyarılma çalışması kapsamında, ölçeğin iç tutarlılığının gösterilmesi esastır. Güvenirlik çalışmaları genellikle **Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı** hesaplanarak gerçekleştirilir.

Uyarılma çalışmasında, ölçeğin alt boyutlarının her biri için ayrı ayrı güvenilirlik katsayılarının raporlanması muhtemeldir. Yüksek güvenilirlik katsayıları, ölçeğin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü ve ölçüm hatalarının düşük olduğunu gösterir. Spesifik güvenilirlik sonuçları, Beidoğlu (2001) tarafından hazırlanan *The Effect of the program for young negotiators on preservice elementary school teachers conflict resolution strategies* başlıklı tezde mevcuttur.

Faktör Analizi

Çatışma Çözümleme Ölçeği'nin uyarılma sürecinde, orijinal ölçeğin boyut yapısının Türk örneğinde de korunduğunu doğrulamak amacıyla faktör analizi tekniklerinin kullanıldığı varsayılmaktadır. Bu analizler genellikle **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** ve/veya **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** şeklinde uygulanır.

Faktör analizi, ölçeğin teorik olarak beklenen beş çatışma stratejisi alt boyutuna ayrılıp ayrılmadığını test etmek için kritik öneme sahiptir. Bu analizlerin sonuçları, ölçeğin yapı geçerliliğine dair güçlü kanıtlar sunar ve her bir alt boyutun hangi maddelerden oluştuğunu kesinleştirir. Uyarlama çalışmasında, faktör yüklerinin ve faktörler arasındaki ilişkilerin detayları ilgili tezde sunulmuştur.

Araç

Test Type: Uyarlama Ölçeği (Adaptasyon)

Format: Kaynakta belirtilmemiş olmakla birlikte, çatışma stratejisi ölçekleri genellikle Likert tipi derecelendirme formatını kullanır (örneğin, 5'li veya 7'li Likert). Yanıtlar, bireyin ilgili stratejiyi ne sıklıkla kullandığını yansıtır.

Language Available: Türkçe (Uyarlama Dili)

Population Group: Yüksek lisans tezi araştırmasına özel olarak, hizmet öncesi ilköğretim adayları.

Age Group: Genellikle üniversite çağındaki genç yetişkinler (18-25 yaş aralığı).

Population Details: Ölçek, eğitim fakültelerinde öğrenim gören ve ileride ilköğretim öğretmeni olacak bireylerin çatışma yönetim becerilerini ölçmek için kullanılmaktadır.

Test Methodology: Bireylerin kendi bildirimlerine dayalı (self-report) bir envanterdir. Katılımcılardan, çatışma durumlarında sergiledikleri tipik davranışları yansıtan maddeleri belirlenen derecelendirme skalasında sırtlemeleri istenir.

Anahtar Kelimeler

İddiallik, işbirlikçilik, çatışma yönetimi, Likert ölçeği, psikolojik enstrüman, Müge Beidoğlu, eğitim araştırması.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: muge.beidoglu@aoa.edu.tr

Correspondence Address: Müge Beidoğlu, Orta Doğu Teknik Üniversitesi (Tez dönemi itibarıyla).

İzinler, Ücret ve Test Yılı?

İzinler: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı genellikle yüksek lisans tezinin referans gösterilmesi ve sorumlu yazardan izin alınması koşuluyla mümkündür. Kullanım izni için sorumlu yazar Müge Beidoğlu ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ücret: Ölçeğin akademik veya eğitim amaçlı kullanımı için herhangi bir ücret bilgisi mevcut değildir. Genel olarak tezlerde uyarlanan ölçekler, bilimsel amaçlarla ücretsiz olarak kullanılabilir.

Test Yılı?: Ölçeğin Türkçe'ye uyarlanma ve kullanım yılı, ilgili yüksek lisans tezinin tamamlandığı yıl olan **2001**'dir.

Kaynaklar

Çatışma Çözümleme Ölçeği'nin temel referansı ve uyarlama çalışması aşağıdadır:

Beidoğlu, M. (2001). *The Effect of the program for young negotiators on preservice elementary school teachers conflict resolution strategies* (Master's thesis). Middle East Technical University Institute of Social Science, Ankara.

Çatışma Çözümleme Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Kaynak içerikte Çatışma Çözümleme Ölçeği'nin maddeleri veya derecelendirme formatı bulunmamaktadır. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme bilgileri için Müge Beidoğlu'nun 2001 tarihli yüksek lisans tezine başvurulması gerekmektedir.